

CEGESOMA NEWSLETTER

NR 55 - APRIL 2020

[nl](#) [fr](#) [en](#)

JAARVERSLAG

Via het overzicht van de activiteiten van het CegeSoma in 2019 ontdekt u wat er allemaal is gebeurd en wat we realiseerden in dit feestjaar met drie verjaardagen. [MEER INFO](#)

<https://www.cegesoma.be/nl/news/jaarverslag-van-het-cegesoma-2019>

BTNG

Twee nieuwe nummers van het Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis staan in de steigers.

[MEER INFO](#) <https://www.cegesoma.be/nl/publication/nieuwe-nummers-van-het-belgisch-tijdschrift-voor-nieuwste-geschiedenis>

PUBLICATIES TE KOOP IN HET CEGESOMA

Via de pagina 'publicaties' van onze website vindt u de boeken en de reeks 'oorlogskranten' om uw bibliotheek te vervolledigen. [MEER INFO](#)

<https://www.cegesoma.be/nl/news/ontdek-de-publicaties-van-het-cegesoma-laat-anderen-ze-ontdekken>

GESCHIEDSCHRIJVING

Ontdek het laatste deel van het tweeluik over de geschiedschrijving van het verzet in België : vanaf de jaren 1970 volgt een nieuwe reeks studies en een nieuwe golf van onderzoek. [MEER INFO](#)

<https://www.cegesoma.be/nl/news/het-verzet-belgi%C3%AB-een-partijdige-een-parti%C3%ABle-geschiedenis>

BELGIUM WWII

Ontdek een tijdslijn en nieuwe bijdragen over het verzet, militaire geschiedenis, de moeilijke toegankelijkheid van geclassificeerde documenten en volg de Facebook-pagina van het CegeSoma voor items over gebeurtenissen die actueel waren tijdens de lente van 1945. [MEER INFO](#)

<https://www.cegesoma.be/nl/news/belgium-wwii-tijden-van-quarantaine>

PUBLICATIE

'Nulpunt 1945. De Lage Landen een mensenleven later' : 15 specialisten denken na over de gevolgen en de impact van de Tweede Wereldoorlog op onze hedendaagse samenleving. [MEER INFO](#)

<https://www.cegesoma.be/nl/publication/nulpunt-1945>

COVID-19 PANDEMIE

Een verlenging van de maatregelen van het Rijksarchief/CegeSoma ter bestrijding van het Coronavirus met een herinnering aan de mogelijkheden voor online onderzoek en waar u terecht kan voor dringende vragen. [MEER INFO](#)

<https://www.cegesoma.be/nl/verlenging-van-de-maatregelen-van-het-rijksarchiefcegesoma-het-kader-van-het-indijken-van-het>

[Home](#) » [News](#) » Jaarverslag van het CegeSoma - 2019

Jaarverslag van het CegeSoma - 2019



Als u een overzicht wenst van de activiteiten, publicaties, projecten en van het onderzoek uitgevoerd bij het CegeSoma / Rijksarchief in 2019 en enkele cijfers, raadpleeg dan ons [jaarverslag 2019](#) !

Ander nieuws

[Belgium WWII in tijden van quarantaine](#)

[Ontdek de publicaties van het CegeSoma of laat anderen ze ontdekken...](#)

[Het verzet in België, een partijdige of een partiële geschiedenis ?](#)

[Het CegeSoma is aan het telewerken](#)

© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

[Home](#) » [Publication](#) » Nieuwe nummers van het Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis

Nieuwe nummers van het Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis

[Oorlog en Maatschappij](#) [Wereldoorlog I](#) [Wereldoorlog II](#) [Tijdschrift](#)



Het eerste nummer van 2020 van het Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis ligt momenteel bij de drukker. Het nummer telt vier artikelen, achtereenvolgens artikelen van Florentin Dawagne over het gevangenisbeleid in de bestrafing van 'incivisme' in Mons en Charleroi na de Eerste Wereldoorlog (in het Frans), van Guy Bud over de Europese aanwezigheid in Belgisch Congo en Ruanda-Urundi tijdens de Tweede Wereldoorlog (in het Engels), van Elie Teicher over de activiteiten in Latijns Amerika en de ideologische ontwikkeling van de linkse schrijver Conrad Detrez (in het Frans) en tot slot van Xavier Dabe over de Belgische regeringscrisis van 1965 (in het Engels). Het nummer bevat ook een *position paper* in de debatrubriek van Christoph Brüll & Geneviève Warland. Zij komen terug op het controversiële en betwiste boek *Schuldfragen* van de Duitse historicus Ulrich Keller over de slachtpartijen op Belgische burgers tijdens de Duitse inval van de Eerste Wereldoorlog. Verder telt dit nummer ook nog recensies en samenvattingen van nieuw

doctoraatsonderzoek. Afhankelijk van onvoorziene vertragingen door de huidige uitzonderlijke toestand, zal dit nummer verschijnen in mei 2020.

Ook het daaropvolgende nummer is al in volle voorbereiding. Dit tweede nummer van 2020 verschijnt kort na de zomer en zal vier artikelen tellen : van Thomas Briamont (*La Belgique face à la question allemande pendant la seconde crise de Berlin (1958-1961)*), Dominique De Groen en Antoon Vrints (Nationale identificatie in armenbrieven uit bezet België, 1914-1918), Stan Pannier & Frank Caestecker (Pioniers in het consumptiekrediet tijdens de Belle Epoque) en Simon Watteyne (*Le coût de la première guerre scolaire et les débats des « Graux impôts » (1878-1884)*).

Hou zeker onze sites in de gaten voor alle updates (www.journalbelgianhistory.be en www.cegesoma.be). Voor alle verdere bestelinformatie kan u ook Hilde Keppens contacteren (hilde.keppens@arch.be).

© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

[Home](#) » [News](#) » Ontdek de publicaties van het CegeSoma of laat anderen ze ontdekken...

Ontdek de publicaties van het CegeSoma of laat anderen ze ontdekken...



En als u deze periode van lockdown nu eens aangreep om in lectuur over de Eerste en de Tweede Wereldoorlog te duiken ? Doe uzelf of iemand anders een plezier ... Wij hebben misschien wel iets in onze collecties dat bij u in de smaak valt, u kan gewoon uw keuze maken en bestellen ... Sommige werken zijn heel recent, andere zijn iets ouder maar het is misschien toch de gelegenheid om uw bibliotheek te vervolledigen en dit voor een prikje ...

Naast de publicaties die we aanbieden, zijn er ook nog verschillende collecties oorlogskranten (1914-1918, het Interbellum, 1940-1945 en het begin van de Koude Oorlog) die u kan aanschaffen tegen verlaagde prijs, of zelfs losse nummers naargelang uw interesses.

Neem een kijkje op de pagina '[publicaties](#)' van deze internetsite en maak uw keuze. Om dit te vergemakkelijken zijn er twee filters. De eerste filter laat u toe het 'type' publicatie te kiezen : boek, krant, acta van colloquia, ... met de tweede filter kan u een periode kiezen.

Opgelet, niet alle werken van de lijst zijn verkrijgbaar bij het CegeSoma. Alleen diegene die via de knop 'bestellen' doorverwijzen naar een bestelformulier zijn beschikbaar.

Hopelijk ontdekt u mooie pareltjes. Veel leesplezier !

Ander nieuws

[Belgium WWII in tijden van quarantaine](#)

[Het verzet in België, een partijdige of een partiële geschiedenis ?](#)

[Jaarverslag van het CegeSoma - 2019](#)

[Het CegeSoma is aan het telewerken](#)

© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

[Home](#) » [News](#) » Het verzet in België, een partijdige of een partiële geschiedenis ?

Het verzet in België, een partijdige of een partiële geschiedenis ?

Tweede deel van een tweeluik over de geschiedschrijving van het verzet in België



Zoals we gezien hebben bestond de eerste generatie van historici over het verzet uit 'actoren-getuigen', op één uitzondering na: de Amerikaanse onderzoeker George K. Tanham. Hoewel hun geschriften zeker interessant zijn, zowel op psychologisch vlak als omwille van de vermelde feiten, zijn ze toch sterk gekleurd. Het ging dikwijls om pleidooien *pro domo* waarin de polemiek niet geschuwd werd en die zich profileerden als toonbeelden van vaderlandsliefde. Maar eigenlijk boden ze geen verklaring voor de omstandigheden waarin het verzet ontstond of over de ontwikkeling van het fenomeen verzet. Na verloop van tijd, als de sereniteit enigszins was teruggekeerd, verloor dit soort literatuur grotendeels haar 'zeemzoet' of 'heldhaftig' karakter en ging ze over in soberder verslagen met reflecties over wat het avontuur van het verzet is geweest (William Ugeux, Léon-Ernest Halkin) of waarin ronduit voor een wetenschappelijke aanpak wordt gekozen (Henri Bernard).

Vanaf 1970 dient er zich een nieuwe oogst publicaties over het verzet aan. Ditmaal zijn die het werk van 'oorlogskinderen', die tussen 1940 en 1960 geboren werden. Toen was de historiografische tijdsgeest ernaar om de voorkeur te geven aan werken met een sociaal-economische en politieke inslag. Het ging nu ook om structurele geschiedschrijving.

Hoeft het nog herhaald ? In die periode ligt *L'an 40* van José Gotovitch en Jules Gérard-Libois aan de basis van een nieuwe golf onderzoeken over deze problematiek. In feite moeten we dit relativeren. Ons land is wat het is en de gemeenschap van hedendaagse historici is er niet bepaald oneindig groot; de golf is dus eerder een golfje. Net als in de voorbije decennia staat in de periode 1970-1990 het verzet niet centraal in de

bekommernissen van de samenleving. Voor de meeste mensen ging het toen om een verhaal uit de voltooid verleden tijd, dat kon worden bijgezet bij de rekvisieten in de kleine wereld van de 'oud-strijders'. Bovendien ontstaan deze werken min of meer in de schaduw van het recent opgerichte Navorsings- en Studiecentrum van de Geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog (NSGWO – 1967-1969) waar José Gotovitch zich profileert, samen met verschillende collega's (en ondanks dat toch vrienden ...). Zij krijgen om uiteenlopende redenen heel wat vragen voorgeschoteld die deze periode opriep.

Toch een nieuwigheid: het aarzelende begin van kwaliteitsvolle studies in het Nederlands. Bij voorbeeld: *De vijand te lijf* (1974) van Frans Selleslagh en Willem C. Meyers, *Het Verzet* (1988) van Etienne Verhoeyen en Rudi Van Doorslaer en, later, *Geheime Oorlog. De Inlichtings – en Actiediensten in België* (1992) van Fernand Strubbe. Maar we kunnen moeilijk zeggen dat die werken een grote weerklank kregen in het Noorden van het land ...

José Gotovitch zelf zette zijn onderzoek voort over het thema dat hem nauw aan het hart ligt en hij kon zijn doctoraatsthesis over de communisten tijdens de Tweede Wereldoorlog afwerken. In 1992 kwam hier een nieuw boek uit voort: *Du Rouge au Tricolore. Les Communistes belges de 1939 à 1944*, een monument van politieke eruditie. Parallel hiermee maar in een heel ander register rondde Victor Marquet ongeveer op hetzelfde tijdstip (1991) zijn omvangrijke *Contribution à l'histoire de l'Armée Secrète 1940-1944* af.

Los van de stimulans die uitging van het NSGWO, maar wel in samenwerking met dit centrum, beginnen heel wat universiteiten in die jaren onderzoeken en licentiaatsthesisen over het verzet op het lokale of regionale vlak aan te moedigen. Opmerkelijk zijn vooral de werken onder auspiciën van de professoren Stengers, Lory en Balace. In zekere zin is het werk van Pierre Jacquet (*Brabant wallon 1940-1944. Occupation et résistance – 1989*) daarvan een geslaagd voorbeeld.

Naast deze boeken die in de boekhandel aan het grote publiek verkocht worden, moeten we ook de aandacht vestigen op een even onopvallend als essentieel werk: de *Guide de la presse clandestine de Belgique* (1991), op naam van Dirk Martin, Etienne Josse, Y. Hostie en Jacques Wynants dat bij het NSGWO, sinds 1997 het CEGESOMA, gedeponereerd wordt. Het is een sterke aanzet voor een *Histoire de la presse résistante* die nog moet geschreven worden. Wie waagt er zich aan ... ?

In een bepaalde strekking binnen het CEGESOMA bewegen zich degelijke historici van het verzet, zowel beroepsmensen als goed gestructureerde amateurs. Hieruit pikken we twee namen. De erg productieve Francis Balace, in de microkosmos van de historici bekend om zijn groot aantal bijdragen over de 'rechtse' verzetskringen en om zijn zeer doorwrochte studie over het *Aspect de la Résistance en province de Liège* (1994). Maar ook Etienne Verhoeyen, een gewetensvolle onderzoeker, die is overgekomen van de V.R.T. en erg beslagen in de studie van de 'Inlichtings – en Actiediensten' tot in de duistere jaren van de 'Koude Oorlog'. We moeten nog aanstippen dat hij met *België Bezet 1940-1944* (1993), in de geest van *L'an 40*, een vernieuwde bijdrage heeft geleverd over de relaties tussen de 'Londenaren' en het verzet. Dat werk is in het Frans vertaald (*La Belgique occupée. De l'an 40 à la Libération – 1994*), net zoals dat van Fernand Strubbe trouwens (*Services secrets belges 1940-1945 – 1997*).

Om volledig te zijn – maar ben je dat ooit ? – vermelden we twee historici van de UCL onder de laatste onderzoekers uit de sociaal-economische of sociaal-politieke strekking van de geschiedschrijving: Fabrice Maerten (*Du murmure au grondement. La Résistance politique et idéologique dans la province de Hainaut*

pendant la seconde guerre mondiale – 1999) en Emmanuel Debruyne (*La guerre secrète des espions belges 1940-1944 – 2008*).

We mogen ook twee sterke tendensen die zich recent hebben afgetekend niet vergeten. De eerste hangt samen met de explosie van 'memory studies'. Welke sporen heeft de herinnering aan het verzet nagelaten in de Belgische samenleving: een vraag die zowel betrekking heeft op monumenten, plaatsen en straatnamen (onderzoek en publicaties van Bruno Benvindo, Chantal Kesteloot, Marnix Beyen ...), maar ook op de organisaties van verzetslui in het naoorlogse België (Babette Weyns). Dit wordt ook bestudeerd vanuit het standpunt van de verschillende generaties (Koen Aerts, Florence Rasmont). De tweede tendens hangt samen met de groeiende belangstelling voor het verzet in Vlaanderen. Dat wordt zowel op het lokale vlak aangepakt (Karolien Steen, Bruno De Wever), als wat de herinnering eraan betreft (Nico Wouters, Bruno De Wever en Koen Aerts).

Voor we dit al te korte overzicht afsluiten zetten we twee op stapel staande publicaties in de kijker. Het eerste werk verschijnt eerstdaags: de bronnengids voor de geschiedenis van het verzet van Fabrice Maerten, die ons ongetwijfeld heel wat slecht gekende bronnen in verband met deze geschiedenis zal doen ontdekken. Het tweede werk is nog in voorbereiding: in 2021 zal het *Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis* een themanummer uitbrengen, volledig gewijd aan verschillende aspecten van de geschiedenis van het verzet.

En vergeet niet dat je nu al onze website Belgium WWII kan bezoeken. Je vindt er heel wat bijdragen over de geschiedenis van het verzet.

Alain Colignon

Ander nieuws

[Belgium WWII in tijden van quarantaine](#)

[Ontdek de publicaties van het CegeSoma of laat anderen ze ontdekken...](#)

[Jaarverslag van het CegeSoma - 2019](#)

[Het CegeSoma is aan het telewerken](#)

© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

[Home](#) » [News](#) » Belgium WWII in tijden van quarantaine

Belgium WWII in tijden van quarantaine



Sinds 17 maart zit het CegeSoma, zoals iedereen, in quarantaine. Dit is de gelegenheid om de inhoud van onze [site Belgium WWII](#) een boost te geven.

Zoals eerder al aangekondigd staat het verzet nu centraal in de nieuwe online bijdragen. Verschillende van deze bijdragen gaan over de clandestiene pers (*La Voix des Belges*, *Churchill Gazette*, *Morgenrood*, *De Vrijshutter...*), over biografieën van verzetsstrijders (Marcel Franckson, Youra Livschitz, Constant Martiny...), maar ook over de grote organisaties en netwerken (zoals het Onafhankelijkheidsfront, de Groep G, de Belgische Nationale Beweging...). Andere teksten hebben betrekking op de militaire geschiedenis (de toestand van het Belgisch leger in 1940, de kwestie van de krijgsgevangenen...). Een groot deel van deze bijdragen is geschreven door twee onderzoekers van het CegeSoma die gespecialiseerd zijn in deze materie: Alain Colignon en Fabrice Maerten. Op onze blog kan u de stimulerende reflecties van Pierre-Alain Tallier en Delphine Lauwers lezen over de noodzaak om de wet aan te passen om toegang te krijgen tot de geheime archieven. Een nuttige en noodzakelijke overweging, ook in tijden van quarantaine... Zoals zij beklemtonen: "Als je erover nadenkt, zonder naar kunstmatige vergelijkingspunten te grijpen, bewijst de moeilijke periode die we nu doormaken dagelijks hoe belangrijk het is om toegang te hebben tot informatie, vooral als het over gevoelige informatie gaat. Desinformatie en het ontzeggen van informatie zijn dikwijls een opstap naar een privatisering van de macht".

Als u deze nieuwe bijdragen wil ontdekken, volstaat het naar de homepagina van de site te gaan, te klikken op "ontdekken" en u ziet twee titels verschijnen: die bovenaan leidt naar de laatste online bijdrage, die onderaan naar de laatste tekst op de blog. Door te klikken op "meer weten" krijgt u toegang tot het artikel. Als u terug wil gaan in de tijd om alle recente online bijdragen te ontdekken, volstaat het om op het pijltje onder de titel te klikken ... U kan dan alle titels één na één bekijken ...

Andere nieuwigheid : de chronologie van het verzet. Wanneer u naar de rubriek "gebeurtenissen" gaat, kan u onze tijdslijn ontdekken. De inhoud wordt voortdurend geactualiseerd. Met betrekking tot het verzet worden een honderdtal gebeurtenissen vermeld. Om ze te ontdekken volstaat het om de filter "verzet" te activeren en te bevestigen door op "terug" te klikken, alleen deze gebeurtenissen zullen dan verschijnen. Verder vindt u hier de geschiedenis van de collaboratie en justitie, de eerste twee thema's die in 2017 en 2018 online werden gezet.

Aarzel niet om ons uw opmerkingen en suggesties te bezorgen. De inhoud van onze site wordt permanent bijgewerkt.

Naast de nieuwe bijdragen op de site www.belgiumwwii.be, hebben we ook een aantal berichtjes op [Facebook](#) gezet in verband met gebeurtenissen van 75 jaar geleden.

Zonder de quarantaine zouden er namelijk heel wat herdenkingen hebben plaatsgevonden van de 75^{ste} verjaardag van het einde van de oorlog in Europa. We hebben er voor u enkele markante gebeurtenissen in de lente van 1945 uitgepikt: de bevrijding van de kampen van Buchenwald en Ravensbrück, de terugkeer van de krijgsgevangenen, de mode in deze nog sterk gerantsoeneerde periode, de erg strikte morele raad aan de jonge Belgische meisjes, de beslissende rol van Antwerp X in de strijd tegen de V1's en V2's ...

Ander nieuws

[Ontdek de publicaties van het CegeSoma of laat anderen ze ontdekken...](#)

[Het verzet in België, een partijdige of een partiële geschiedenis ?](#)

[Jaarverslag van het CegeSoma - 2019](#)

[Het CegeSoma is aan het telewerken](#)

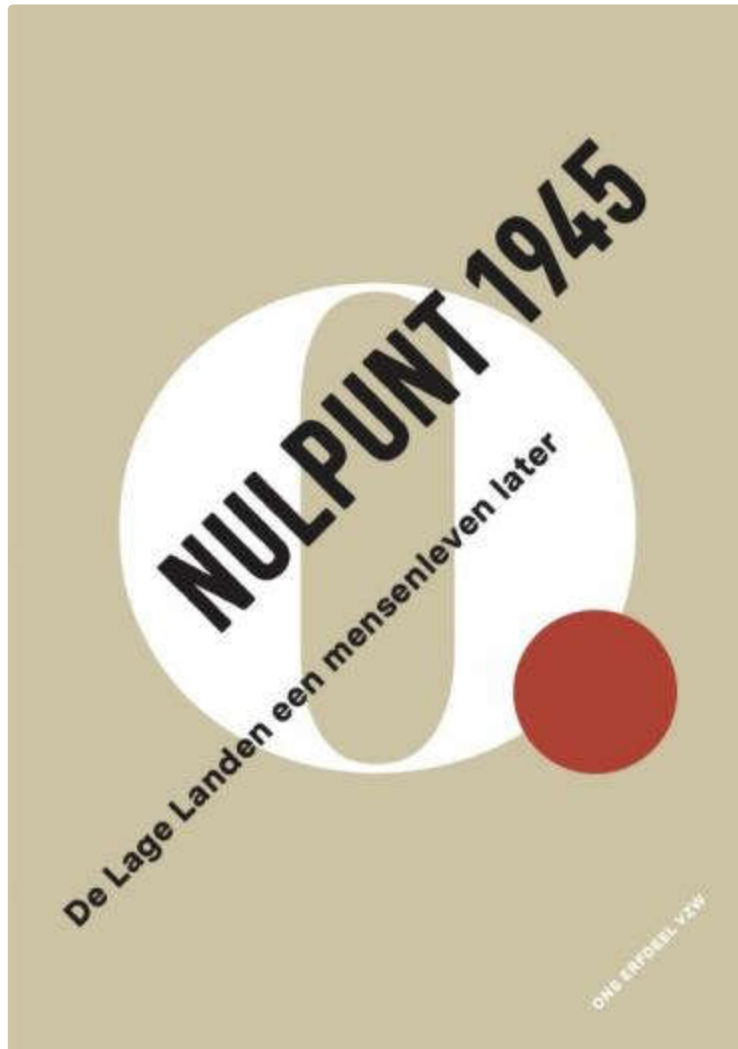
© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

[Home](#) » [Publication](#) » "Nulpunt 1945"

"Nulpunt 1945"

Een nieuw boek over de erfenis van de Tweede Wereldoorlog

[Wereldoorlog II](#) [Boek](#)



Zopas verscheen het boek "Nulpunt 1945. De Lage Landen een mensenleven later" bij Ons Erfdeel.

Een 15-tal geronemmeerde specialisten uit België en Nederland reflecteert in dit boek over de betekenis en de gevolgen van de Tweede Wereldoorlog vandaag. Het boek bevat essays over de sociale zekerheid, de economische ontwikkelingen na 1945, de dekolonisering, de mensenrechten en de Europese integratie en de NAVO. Maar ook de oorlogsherinnering zelf komt natuurlijk aan bod.

Nico Wouters (CegeSoma) schrijft in dit boek over de herinnering aan WOII in België ("Veilig verleden?"), terwijl Helen Grevers (Vredescentrum) en Antoon Vrints (UGent) een essay schrijven over de herinnering in Nederland ("Van nationale consensus tot morele paniek?").

Bruno De Wever (UGent) ging trouwens kort in gesprek met Nico Wouters en Helen Grevers over de oorlogsherinnering : <https://www.youtube.com/watch?v=U30mqcncCTo&t=5s>

Het inleidende hoofdstuk van Nico Wouters over de Belgische oorlogsherinnering werd integraal naar het Engels vertaald en is beschikbaar op : <https://the-low-countries.com/article/the-history-of-the-second-world-war-must-not-become-a-safe-past>

U vindt alle informatie (inhoud, bestelinformatie) via de aankondiging van het boek op de website van Ons Erfdeel : <https://www.de-lage-landen.com/book/nulpunt-1945-de-lage-landen-een-mensenleven-later#>

DETAILS VAN HET PRODUCT

Kaft: zacht

Aantal bladzijden: 192 p.

Formaat: 18 x 24 cm

Datum van verschijnen: 2020

EAN/ ISBN: 9789079705313

Uitgever: Ons Erfdeel vzw, Menen

PRIJS

35,00 € (portkosten niet inbegrepen)

BESTELLEN

TAGS

[bezetting](#) [collaboratie](#) [verzet](#) [Jodenvervolging](#) [dekolonisatie](#) [mensenrechten](#)

[Collectief geheugen](#)

© Cegesoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11